

[Mi\(ni\)str knihovnictví: kolektivní monografie k životnímu jubileu PhDr. Víta Richtera](#) [1]

Autor:

- [KRATOCHVÍLOVÁ, Monika](#) [2]

Číslo:

- [2020, ročník 29, číslo 3/4](#) [3]

Rubrika:

- [Recenze](#) [4]

Klíčová slova:

- [publikace](#) [5], [Richter, Vít](#) [6]

SALÁTOVÁ, Renáta (ed.). *Mi(ni)str knihovnictví: kolektivní monografie k životnímu jubileu PhDr. Víta Richtera*. Praha: Národní knihovna ČR, 2020. 178 s. ISBN 978-80-7050-723-0.

Publikační počin hodný pozornosti nejen knihovnické obce se v roce 2020 podařilo uskutečnit zásluhou redakční péče PhDr. Renáty Salátové Knihovnickému institutu Národní knihovny ČR. Je jím kolektivní monografie k životnímu jubileu PhDr. Víta Richtera, jedné z nejznámějších a nejdůležitějších knihovnických osobností.

Jubilejní sborník na křídovém papíře v brožované úpravě o rozsahu 178 číslovaných stran zaujme již při prvním seznámení slovní hříčkou v názvu, jíž se podařilo s určitou nadsázkou vystihnout postavení a vážnost jubilanta, které se mu mezi knihovníky dlouhodobě dostává. Publikace obohatila knihovnickou literaturu o typ dokumentu vydávaný při příležitosti významných životních či pracovních výročí osobností, které se nesmazatelně zapsaly do historie oboru. V tomto případě přináší kromě laudatiu i něco mnohem cennějšího – provádí čtenáře milníky, jimiž obor v minulosti prošel. Mezi průvodci nacházíme významné knihovnické osobnosti, jejichž příspěvky mají kromě odborného přínosu hodnotu osobního pohledu doprovázeného v mnoha případech letitým osobním přátelstvím.

Jubilejních sborníků vydaných při příležitosti životních výročí nemáme v našem oboru mnoho. Jedním z posledních je sborník vydaný v roce 2017 Moravskou zemskou knihovnou v Brně k životnímu jubileu doc. PhDr. Jaromíra Kubíčka, CSc., emeritního ředitele Moravské zemské knihovny v Brně¹, či sborník k jubileu PhDr. Aleny Richterové, CSc., vydaný v roce 2012 Národní knihovnou ČR².

Pokud bychom pátrali více v historii, v roce 1971 vydala Univerzita Karlova ve spolupráci se Státní knihovnou ČSR, dnes Národní knihovnou ČR, sborník prací a personální bibliografii k šedesátým narozeninám doc. PhDr. Františka Horáka³. Další počin tohoto druhu bychom našli ve 40. letech a dříve.

Z tohoto strohého přehledu vyplývá, že čest mít svou personální jubilejní publikaci byla v historii knihovnictví počinem spíše výjimečným a dostalo se jí osobnostem mimořádným a výjimečným.

Na podobě sborníku se podíleli kolegové, přátelé a spolupracovníci PhDr. Víta Richtera, kteří měli během své profesní kariéry příležitost s ním pracovat a poznat ho i z lidské stránky jako člověka,

který umí vést druhé autoritou své osobnosti, milým chováním, jež však nepostrádá na síle a rozhodnosti, pokud je jich při řešení každodenních úkolů třeba.

Hodnotu sborníku dodává v úvodu Slovo ministra kultury PhDr. Lubomíra Zaorálka, v němž připomíná význam a roli knihoven jako center setkávání a vzdělávání, a v souvislosti s jejich rozvojem zejména po roce 1990 uvádí dr. Richtera coby iniciátora a tvůrce klíčových milníků na cestě k jejich dnešní podobě. Na osobnosti dr. Richtera oceňuje, že mu „nikdy nechyběla odvaha převzít odpovědnost a píle svěřený úkol dotáhnout do konce“.

Sborník je tematicky rozdělen do pěti částí: Vít Richter a české i slovenské knihovnictví, Vít Richter a Národní knihovna ČR, Od kolegů a přátel, K historii českého knihovnictví a Bibliografie. Závěr doplňuje anglické resumé, shrnutí, seznam použitých zkratk a jmenný rejstřík.

Příspěvky první části přináší podrobný vhled do vybraných klíčových oblastí profesního působení dr. Richtera. Tohoto nelehkého úkolu se za právní oblast ujal RSDr. Zdeněk Matušík, podrobný vývoj dotačních programů VISK představila Mgr. Petra Miturová, PhDr. Aleš Brožek, který je ve sborníku autorem dokonce dvou příspěvků, připomněl 20. výročí soutěže Biblioweb, u jejíhož zrodu stál právě dr. Richter. PhDr. Jaroslav Císař a Mgr. Pavla Vlková zachytili milníky ve vývoji knihovnického časopisu Čtenář, na jehož podobě se dr. Richter jako člen redakční rady podílí od roku 2010. Mgr. Vladana Pillerová představila knihovnické průzkumy, na kterých se dr. Richter podílel či které sám inicioval. Celý oddíl uzavřeli historickým exkurzem z dějin česko-slovenského knihovnictví prof. PhDr. Dušan Katuščák, Ph.D., a Mgr. Katarína Šušoliaková s připojenou zdravicí za slovenské knihovníky.

Působení dr. Richtera v Národní knihovně ČR přibližují příspěvky PhDr. Vojtěcha Balíka, PhDr. Jiřího Polišenského a PhDr. Evy Bartůňkové. Z řad kolegů a přátel hodnotí Mgr. Zlata Houšková svého bývalého nadřízeného slovy „nejlepší šéf mého života“, jako o „guru českého knihovnictví“ se o něm vyjadřuje PhDr. Libuše Foberová, Ph.D., prof. PhDr. Jiří Trávníček, MA, využívá letitého přátelství k familiárnímu označení „jakýsi Vítek“, PhDr. Jaroslav Císař vidí v osobnosti dr. Richtera „klidnou sílu“. Vzpomínkami přispěli Ing. Naděžda Andrejčíková, Ph.D., dr. hab. prof. UP Grzegorz Nieć a RNDr. Tomáš Řehák. O tom, že „čert a Vítek nikdy nespí“, se zasvěceně rozepisuje Mgr. Roman Giebisch, Ph.D.

Oddíl K historii českého knihovnictví přináší příspěvky mimořádné historické hodnoty. Jejich autoři věnují pozornost různým otázkám vývoje oboru knihovnictví. Doc. PhDr. Jaromír Kubíček, CSc., nezapřel svůj profesní zájem a představil dějiny knihovnických spolků od doby Rakousko-Uherska až po nedávnou současnost. Ing. Aleš Brožek je autorem příspěvku Spolek bibliotekářů vědeckých knihoven. Prof. PhDr. Jiří Pokorný, CSc., připomíná osobnost Jaroslava Freye a jeho přínos k rozvoji dětského čtenářství.

Bohatou publikační a přednáškovou činnost mapuje v posledním oddíle Bibliografie příspěvek PhDr. Lindy Jansové, Ph.D., které se excerpce podařilo shromáždit na 543 položek. Jak ale uvádí, ani tento výčet si nečiní nárok na úplnost. Přehled dokumentuje rozsáhlou publikační činnost dr. Richtera (časopisecké články, příspěvky ve sbornících, monografie), včetně dokumentů typu výzkumných nebo cestovních zpráv. Položky jsou uspořádány podle tematických a formálních kategorií. Velmi podrobně zpracovaný přehled naznačuje míru rozprostraněnosti a šíři odborného zájmu dr. Richtera – od koncepcí, strategií a trendů přes otázky legislativy, knihovnické statistiky včetně benchmarkingu, témat vztahujících se k budovám knihoven, službám či fondům, průzkumům čtenářství, řešení profesních otázek ve vazbě na SKIP až např. k roli a postavení Národní knihovny.

Tento přehled včetně závěru, seznamu zkratk a rejstříku uzavírá koncepčně velmi zdařile pojatou publikaci, ve které se prolíná nezaměnitelná osobnost a profesní působení dr. Richtera spolu s vývojem oboru; obojí se potkává a ovlivňuje navzájem. Obor knihovnictví, kterému s láskou zasvětil a stále zasvěcuje svůj profesní život, ovlivňuje ho svou každodenní neúnavnou prací spolu s možnostmi, které pomáhá utvářet, okolnostmi, které iniciuje, a knihovníky, kteří se na něj obracejí s důvěrou o radu. Díky této mnohočetné symbióze, jejímž hnacím motorem je právě osobnost dr. Richtera, obor knihovnictví úspěšně rozkvetl a stále rozkvétá. A jak uvedl pan ministr v úvodu, je to právě schopnost učit a inspirovat druhé, kterou u jubilanta podtrhuje jako nejdůležitější.

Nemáme v českých končinách mnoho knihovnických osobností, které mají svou jubilejní publikaci. Dr. Richter ji má za všechna ta krásná léta věnovaná rozvoji veřejných knihoven zaslouženě a plným právem. Velké poděkování patří všem, kteří se na jejím vzniku podíleli.

- [1.](#) *Bibliograf mezi regály: k životnímu jubileu doc. PhDr. Jaromíra Kubíčka, CSc.* Brno: Moravská zemská knihovna v Brně, 2017. 197 s. ISBN 978-80-7051-242-5.
- [2.](#) Adamaitis, Zuzana a Paličková, Tereza (eds.). *Manu propria...: sborník příspěvků k životnímu jubileu PhDr. Aleny Richterové, CSc.* 1. vyd. Praha: Národní knihovna ČR, 2012. 285 s. ISBN 978-80-7050-614-1.
- [3.](#) *Docentu PhDr. Františku Horákovi k šedesátinám: sborník prací a personální bibliografie.* Praha: Univerzita Karlova, 1971. 83 s.

URL zdroje: <https://bulletinskip.skipcr.cz/vsechna-cisla/prohlizet-cisla/2020-rocnik-29-cislo-34/ministr-knihovnictvi-kolektivni-monografie-k>

Odkazy

[1] <https://bulletinskip.skipcr.cz/vsechna-cisla/prohlizet-cisla/2020-rocnik-29-cislo-34/ministr-knihovnictvi-kolektivni-monografie-k>

[2] <https://bulletinskip.skipcr.cz/vsechna-cisla/autori/kratochvilova-monika>

[3] <https://bulletinskip.skipcr.cz/vsechna-cisla/prohlizet-cisla/2020-rocnik-29-cislo-34>

[4] <https://bulletinskip.skipcr.cz/vsechna-cisla/rubriky/recenze>

[5] <https://bulletinskip.skipcr.cz/vsechna-cisla/klicova-slova/publikace>

[6] <https://bulletinskip.skipcr.cz/vsechna-cisla/klicova-slova/richter-vit>